

4 CENTESIMI

4 PARE

4 HELLER

Predbrojba za Monarhi-ju
iznosa 4 K za 3 mjeseca.
Pojedini broj 4 pare.

Abbonamento per la
Monarchia: Corone 4
per 3 mesi. Un singolo
numero 4 cent.

Abbonament für die
Monarchie Vierteljährig
4 K. einzeln Nummer
4 Heller.

OMNIBUS

Izslai svaki utorak, četvrtak i
subotu u 3 ure po podne.

Esec ogni Martedì, Giovedì e
Sabato alle 3 pom.

Erscheint jeden Dienstag, Do-
nerstag u. Samstag um 3 nachm.

Za ovisne objave a
Malom oglasniku* plaća
se za svaku ried 3 pare.
Najmanja pristojba 30 p.
Per le inserzioni d'avvisi
nel «Notiziario d'affar» e
si paga per ogni parola
2 cent. Tassa minima
30 centesimi.
Jedes Wort im «Kleinen
Anzeiger» kostet 2 h.
Die niedrigste Taxe 30 h.

Uprava i uredništvo — Amministrazione e redazione — Administration und Redaktion: Tiskara LAGINJA i dr., PULA — Via Giulia br. 1.

30. Travnja.

Sjećajući se kobnog dana 30. travnja 1671. kad je naš hrvatski narod izpod krvavih ruke izgubio ponajbolja dva svoja sina, bana Petra Zrinskoga i šurjaka mu Krstu Frankopana, ne treba da se samo napunjamo žalostu nego da nam uspomena prošlih dana i stare naše slave pobudi misao na napredak u sadašnjosti i budućnosti. A u tu svrhu, nakon što proljemo suzu nad uspomenu slavnih mučenika sjetimo se naših narodnih ustanova poimence naše Družbe, koja svojom svrhom obuhvaća i namisli tih velikana, da naime hrvatski narod, gdje god ga ima diše jednom slobodnom dušom.

Na žalost ni današnja vremena mnogo se ne razlikuju od onih žalostnih dana, koje spominjemo, jer kao što je onda Austrija povjeravala njemačkim dolascima vojnu vlast u našoj domovini, a njemačkim sucima sudbenost nad našim banovima, tako nas još i danas njihovci bahatosti izručuju. Samo kada treba krv lijevati, onda zvuči poziv vjernim Hrvatima, a kada bi se nagrada imala dijeliti po zaslugi, onda se izmišljaju čak i veleizdaje, da i nadalje Hrvat ostane tuđim slugom.

Ali, jer cijela povijest dokazuje, da je naš narod uvijek vjeran bio svome kralju, i jer ga ni progonoštva ni spletki od te vjernosti i odanosti ne odbiše, to naša nada u pravdu još uginula nije. I mi tvrdo očekujemo, da će istina i pravda konačno postignuti, da će se svete Kosti naših Mučenika jedinom uz slavlje cijelog naroda, prenijeti u Zagreb pristojnicu našu, da ih kao svetinju i amanet poznim unucima čuva ona ljubljena zemlja, za koju su oni život dali.

U kolu svih prestavnika naše šire domovine, neka se danas nadje nad grobom Mučenika u Bečkom Novom Mjestu i Hrvatske Istre, da se njihovu pepelu po-kloni, te zamoli Svevišnjega Boga, da ne ostane na dugo rastavljen od ostale svoje jednokrvne braće, nego da stupi s njima u jedno jedinstvo, u jednu složnu, slobodnu i jaku državu pod žezlom svoje vladara, jer će se samo tako oživjeti naša misao, naš kojom kao anđel lebditi duh Zrinskih i Frankopana.

Slava im i dika na sve vjeko vjekova.

U Puli nam treba hrvatskih trgovaca i obrtnika.

Uz ostale nevolje koje na Hrvate biju ovdje u Puli, jest bez dvojbe, jedna od najglavnijih pomankanja svake oveće trgovine. Gradjanstva, to jest onog dijela pučanstva koji živi od obrta i trgovine, mi u Puli imademo razmjerno jako malo ili bolje rekuć ništa. Nedvojbeno je, da polovica stanovništva grada Pule, je hrvatska ili slavenska, a okolica osim Galešana i Fazane isključivo hrvatska ali ipak sva trgovina i obrt osim malih iznimaka, leži isključivo u rukama naših narodnih protivnika, talijana i njemaca. Naš narod, koji istrpani, koji doselejni dalmatinci, bavi se jedino prodajom vina na malo i veliko, tako da uz malo više rodoljublja i samosvijesti naših ljudi, Hrvati bi mogli sasvim odlučivati u svim pita-

njima, koji se tiču ove grane obrta, pa bi današnjem «Consorzio degli osti e trattori», moralo sasvim nestati traga ili bi se morao pretvoriti u zadrugu čije bi obilježje bilo posvema hrvatsko. Ona grana trgovine, koja je za ljudstvo u prvom redu od velike potrebe i važnosti, trgovina sa jestevinama, nema među Hrvatima ili slavencima grada Pule, nijednog ovčeg zastupnika. Svi trgovci u jestevinama i delicatama jesu talijani, a samo nekolicina malih trgovčica hrvatskog jezika na periferiji grada imaju kakav mali dućančić, u kojem uz ostalo, prodaju i jestvine.

Puljsko gradjanstvo hrvatskog ili slavenskog plemena, mora da se služi za svoje svakidašnje kućne potrebe kod talijanskog trgovčica, koji igra drugije veliku ulogu talijanskog patriote, da mu puni kesu i da tako goji na svojim grudima zmijsu otrovnicu.

Ovo što rekomo o trgovini sa jestevinama vrijedi i za trgovinu sa manifesturama. I za ovu granu trgovine naši ljudi ne mare, puštaju talijana za isključivog gospodara na puljskome trgu; niko se ne miče da konkuriira talijanu, koji se obogaćuje žuljevima hrvatskoga naroda, pa puni oholosti ne prepušte zgode da se nabacuje proti svojim mušterijama uvredljivim izrazima «porco de sciaivo», «foresto i t. d. — Ostale trgovine i obrti, koje sada prepuštamo, da ovdje poimence navadjamo su sve, ali samo ne slavenske.

Mi trebamo dakle neophodno ovdje u Puli za sada barem po jednog našeg trgovca u jestivu, po svakom pregradju i jednog trgovca sa manifesturama, osim bez broja drugih trgovaca i obrtnika. Kada bismo imali naših trgovaca, koji bi se svojom marljivošću, poštenjem i solidnošću mogli usporiditi ako li ne predočajiči sa talijanskim trgovcima, naš narod bi shvatio korist koja bi mu meglu od ovih prosteici, upoznao bi svoju dužnost te vjeran na-čelu «svoj k svome» hrio bi trgovcu svoje krvi i jezika, proniknut uvjerenjem da time ne doprinosi jedino materijalnu korist svome sunarodnjaku, već da ovo zahtjeva od njega narodna dužnost.

Prelazom trgovine i obrta u hrvatske ili u opće slavenske ruke, promijenilo bi se malo po malo i izvanjsko obilježje samog grada. Nad dućanima ne bi se kočili samo talijanski napisi, u njima pak bi se uz talijanski i njemačku čula i hrvatska riječ, a mlađi trgovčaci narastaj kao, trgovčaci pomoćnici ili naučnici poplavio bi ovaj grad i dao novi, brojni i važni kontingent u borbi za hrvatstvo.

Uvrstismo ovo par redaka, jedinom namjerom da potaknemo ovo pitanje, koje je životne važnosti za naš daljni razvitak u Puli. Tješni nas nada da bi sjemenje moglo pasti i na plodno tlo, pa da koji od hrvatskih trgovaca, uz eventualnu pri pomoć kojeg pohanog zavoda, dođe do sretno zamisli, da izabere grad Pulu ardištem svoje trgovinske ili obrtne djelatnosti.

Narod bi takva poduzeća smatrao kao svojino, a motto svih slavenskih konsumentata postao bi «svoj k svome».

VIJESTI.

Slovensko kazalište u Puli.

Večeras i u ponedjeljak 2. maja t. g. u 8 s. na večer imat ćemo dvije ugodne

umjetničke večeri sa gostovanjem članova slovenskog zemaljskog kazališta u Ljubljani. Večeras prikazat će nam «Sebastijan, veliki knez Georgijski». Tu večer predstavit će nam se po izbor vrstne sile slovenske Thalijske, te ne dvojimo u ožik što će nam ga pružiti slovenski umjetnici te večeri.

U ponedjeljak 2. maja t. g. dati će nam pravi «dramatski i pjevački večer», koje večeri sudjelovat će sve ponajbolji dramski umjetnici te operni i operetni pjevači i pjevačice.

Početak za obje predstave je točno u 8 s. večer.

Ulazne cijene: sjedala: I. red K 2 40, II. K 1 60, III. K 1 20; stajanje u parteru 80 para; Galerija: stajanje 80 para, sjedalo K 1.

Ulaznice prodaju se u Narodnoj Tiskari Luginja i dr. i istu večer na blagajni. Baš smo zahvalni dramskom odsjeku našeg Sokola, koji nam je pružio ovu lepu priliku, da i na našim daskama gledamo odlične slovenske umjetnike.

Upozorujemo pak sve naše, da ne propuste ove lijepe prigode, koja nam se riedko kad pruži, da vidimo i saslušamo vrstne sile, a osobito riedka je ova, da imamo u našoj sredini tako prave umjetnike, kao što su ovi od slovenskog zemaljskog kazališta u Ljubljani.

Proslava 1. maja po N. R. O.

Narodna radnička organizacija pripravlja se, da ove godine kao i drugih proslavi 1. maja, dostojno radničkog blagdana.

Ove godine priredjuju zajedno s N. R. O. proslavu također i česki narodni kovinari, te se mole po pripravam, koje vodi posebni odbor suditi, da će proslava u svakom pogledu liepo uspjeti.

U jutro u 9 1/2 pol sati bit će u velikoj dvorani «Narodnog Doma» jedna skupština sa jedinom točkom dnevnog reda:

Prvi maja i narodno radništvo.

Po podne u 3 sata bit će zabava u vrtu «Narod. Doma» uz vojničku glazbu, pjevanje, tamburanje, srecolov, tombolu i druge zabave.

Za prvi put će nastupiti javno pjevački zbor pod ravnanjem kapelnika V. V. V. sa nekoliko liepih novih pjesama.

Osim toga se učestnicim sprema jedno ugodno iznenađenje koje odati nesmiemo.

Na večer pak u 8 sati bit će ples u dvorani «Narodnog Doma».

Čist prihod zabave i plesa ide u korist podpornog fonda za hleostne radnike.

Sjegurani smo da će sve narodno radništvo pohrliti na skupštinu i na zabavu, da tim pokaže svoju svijet i proslavi svoj blagdan.

Hrvatsko kazalište u Puli.

davati će u četvrtak dne 5. maja Sirotnu Djevojku, jednu od najuspješlijih opereta do sada. Opereta je razdijeljena u 3 čina, 6 slika.

Ne dvojimo ni malo o krasnom uspjehu ove operete, budući da su članovi uložili sve sile, da čim više udovolje cj. našem občinstvu, koje se na žalost tako slabo interesira za procvat te lijepe institucije.

Operetom ravna naš obiljubljeni kapelnik gosp. H. O. Vogrič, a sudjeluje podupr orkestar c. i kr. pjevačke pukovnije br. 87 u Puli.

Preporučamo najtoplije cj. našim čita-

teljima ovu operetu, gdje će naći u izobilju duševne zabave i užitka.

Prva sjednica općin. zastupstva.

Prekjučer sastalo se je novoizabrano općinsko zastupstvo prvi put na sjednici. Na dnevnem redu bili su izbori raznih odbora. U svakom su izabrani po jedan ili dva od naših zastupnika. Sjednica je trajala bez ikakve upadke.

Budućnost će nam pokazati, da li će uvijek na puljskom municipiju teći stvari kao po toju.

Izbori društva krcmara i gostioničara.

Jučer po podne u dvorani Apollo obavili su se izbori za ravnateljstvo tog društva. Borile su se dvie listine: kamoraška i antikamoraška. Pobjedila je listina kamoraška sa predsjednikom Anton Alčićem na čelu sa 20 glasova većine. Na zdravlje g. Alčića! Da nebi koga smelo viede Alčićovo ime napisano hrvatskim pravopisom, javljamo da se g. Alčić tako ne piše (budući mu uobće teško ide pisanje), a i drugi ga pišu na razne načine kao: Alzich, Alcich, a nekada i Aldich. S ovim posljednjim imenom dao je označiti svoju maribersku robu, kad je došao u marinu. Tako je teško znati kako se zove za pravo. Kad je bio izabran vikali su mu viva Alčić, viva lista nazionala (misli: italijana). I mi mu kličemo «viva» tri puta, za svako ime jedanput.

Nakon izbora najavio je g. Ivan M. Žic utok proti istima.

U spomen mučenika.

Prigodom današnje slavnice uspomene krvničke smrti hrvatskih velikana i mučenika za slobodu svoje otadžbine grofa Petra Zrinskoga i kneza Krsta Frankopana, daruje za Družbu g. Anton Pilat K 2.

Društvo državnih uslužbenika.

Pravila ovog društva su potvrđena, te će se u sriedu 4. t. mj. u 7 sati večer održavati u prostorijama državne gimnazije glavna skupština, na kojoj će se izabrati upravni odbor. Posebnih poziva se ne šalje.

Ponovna uvrijeda hrvatskom jeziku na kotar. sudu u Puli.

Petak dne 29. t. mj. imale su se držati kod ovog c. k. suda dvije rasprave U V 438/10 i U IV 312/10 u kaznenom sporu J. W. proti M. P. Dr. V. Mangiarelli, odvjetnički kandidat kod dra. M. Luginje, kao branitelj ove potonje upozorio je prije rasprave sudca Dr. Gustina da je njegova branjenica hrvatica te je u ime iste obtuženice predložio da se rasprava vodi u hrvatskom jeziku odnosno da se stvar ustupi sudcu, koji pozna naš jezik. Dr. Gustin odvio je, da iz tužbe proti P. dade naslućivati da ova pozna također talijanski jezik, te je usprkos toga, što je protužba U IV 312/10 sastavljena hrvatski i što je branitelj opunoovlašten pomoći svoje branjenice u spisima, da ju zastupa, izjavio, da on hoće osobno govoriti sa optuženicom, da se uvjeri je li ona zbilja nerazna ili neće da govori talijanski.

Branitelj je prosvjedovao proti tome, da se sudac usprkos njegove izjave obrađa izravno na stranku. Nije pomoglo. Dr. Gustin izišao je pred raspravu dvoranu

na hodnik, gdje se je nalazio mnogo obćinstva, te je saletio pitanjima stranku P. da li zna talijanski, da iz tužbe proizlazi, da ipak zna, da li hoće govoriti talijanski i t. d. Od stranke je dobio na svaki upit samo hrvatski odgovor usljed čega nije bilo druge nego da odustane od daljnjeg ispitivanja.

Na to je dr. Gustin pozvao dra. Mangarella i njegovu branjenicu u dvoranu i sastavio s njima zapisnik opisujući čitav slučaj i ističući osobito okolnosti iz kojih bi se dalo zaključivati, da stranka P. pozna talijanski.

Pitamo sada kojim pravom smije on (Dr. Gustin) obraćati se izravno na stranku neuvlažući izjave njezinog branitelja, te kojim pravom smije on upućivati istrativne i o tom zapisnik sastavljati, da li stranka zna talijanski, kada ona na usta svog branitelja izjavlja, da će odgovarati samo u svojem materinskom jeziku.

Ovakvi postupak je u prvom redu uvredljiv i ponižavajući za branitelja, do čijih izjava sud ne drži a da i ne govorimo o šteti, koja se strankama nanosi istrativnim i odgađanjem stvari, a drugo protivan je temeljnom državnom zakonu, po kojem svaka stranka ima pravo da se služi svojim jezikom pred sudom. Pošto ome nije prvi slučaj, da je g. dr. Gustin došao u sukob na hrvatskim strankama radi jezika, znatiježniji smo, da li će nadležne oblasti išta poduzeti, da se ovakve povrede više ne događaju. Poručujemo pak dru. Gustinu, da ako stranka i znađe talijanski, to znađe za sebe a ne za dra. Gustina i da njegovu injoranciju podupomaže.

Kotar. bolesnička blagajna mora rabiti i hrvatske tiskanice i izdavati hrvatske spise.

Poznat je spor, koji je nastao među našim rođičtvom i upravom kotarske bolesničke blagajne sada u rukama socialisti radi postupka, kojim su ti internacionalci bili izbacili naš jezik iz kotarske bolesničke blagajne.

N. R. O. obdržavala je u svoje doba o tom i skupštinu, na koju je bio došao i jedan social-demokrat, no koji se je još prije svršetka iste izgubio iz kako ih je čuo od rođičtva, što isto misli o social-demokratima. Na toj skupštini poprimljena je bila resolucija, da se nastoji svim sredstvima da se hrvatskom jeziku pribavi podpuna jednakost sa talijanskim u uređivanju kot. bolesničke blagajne. Ta je resolucija bila stavljena do znanja i c. k. kotar. poglavarstvu, kao nadzornoj oblasti kotarske bolesničke blagajne.

Sada je pako od poglavarstva stiglo rješenje kojim se poziva kotarska bolesnička blagajna, da nemora rabiti same talijanske tiskanice i da mora izdavati hrvatska rješenja, svjedodžbe i račune.

Veselim se tom uspjehu energičnog nastupa N. R. O., no ne smijemo se tim zadovoljiti već moramo nastaviti borbu do podpune pobjede.

Zanimivo je pako da naši socialisti, koji su do sada govorili, da mi nemamo nikakvo pravo tražiti hrvatske tiskanice *najedan put nas preko poglavarstva mole, da se ustrijemo dok pribiže talijanske*. Drago nam je znati, da će prikriti, no ustrijeljena nećemo imati, već tražimo odmah.

Medjutim pozivamo sve, da i dalje odbijaju sve talijanske dopise, svjedodžbe, račune od kotarske bolesničke blagajne i da u istu ne plaćaju dok ne prime sve hrvatski.

To je način da ih prisilimo, da čim prije udovolje našem pravu.

Svatovi.

Na Svatku su se danas vjenčali gosp. Davorin Slađonja poslovođa kod Istarske Posušnice na dražestnom gospodicom Maricom Pavšić iz Krasice. Sretnim mladencima naša čestitanja.

Novi stan N. R. O.

U ponedjeljak prelazi Narodna radnička organizacija u novi stan, u kuću na uglu vrta »Narodnog Doma« i via Castropola U laz via Castropola br. 9. Upozorujemo sve članove na ovu promjenu.

Izlet učenika družbine škole

u Kanfanaru i Pazin u srijedu, dne 20. d.

Vlak je imao krenuti u 7 i pol sati. Već u 7 sati svi su izletnici bili na okupu, a bilo ih je 140, 70 dječaka i 70 djevojčica; prati ih 6 učitelja. Postavile se u red i nestrpljivo čekaju na polazak. Divan je pogled u krasnom jutru na našu udanicu. Svi su okićeni trobojem, na kojoj je čitasto »Pula«. Tko prebacio torbicu preko ramena, tko svježanj pod pazuhom, a svi uredno, šaroliko odjeveni. Kad spaziš radost njihovu, koja im iz velikih očica viri, od milinja ti suza na oko milji. Evo nas u vozovima, koje je upravo za izletnike dao pripremiti dobri gospodin načelnik postaje u Puli, i koji je u svemu pri ruci bio i sve uradio, a da putovanje bude što ugodnije. Vlak krenu, a čistim jutarjim vazduhom razlijeću se zvuci »Lijepa naša domovino«. Brzo prodosmo mjesta go Kanfanara. Djeca su svakoga mahajući i kikitajući pordjavila. Ako je naš čovjek radosno i zadovoljno odzdravljao, ako je talijanaš zuri u vlak kao u kakvo čudovište.

U Kanfanaru smo. Djeca stupaju uz pjevanje »Sokolske koracnice«. Ljudi se snеbavaju, gdje Pula putuje s hrvatskom trobojem i kao da im nije pravo, što smo došli buditi im pospanu hrvatsku svijest.

Naš vjerodostojni odslužio je sv. misu, a crkva se je orila od skladnog pjevanja naše dječice. Po misi odosmo malo okokiti torbice, pa se uputismo, da razgledamo »Dva grada« i pogledamo okolicu kanfanarsku. Po razgledanju vratismo se pjevajući u grad, gdje nas je čekao pripravljen objed. Objedovalo se na brzu ruku, pak se uredasmo, da se slikamo. Kad su djeca kupila dopisnice i javila doma, da su zdravo prispijela, uputismo se na kolodvor, da proslijedimo put Pazina. U Pazinu bio je na dočeku učiteljski zbor sa svojim ravnateljem na čelu. Oni su vodili, pokazivali, tumačili i sve moguće učinili, da boravak u Pazinu bude što ugodniji. Kad su se djeca u školi odmorila, razgledaše Foibu i crkvu franjevačku, pak su se pred spomenikom vojvode Lazarića skupa s učiteljskim osobljem pazinskim naslikala. Sada pedosmo u gimnaziju, gdje nas je g. upravitelj opravio preljubazno dočekao. Djeca su razgledala fizikalno i prirodopisnu zbirku, učeničke risarije i slušala dački tamburaški zbor. U sobi za pokuse profesor iz fizike pravio je zanimive pokuse, što su djeca s najvećom pomnošom motrila. Zahvalivši se gosp. upravitelju, još su djeca razgledala groblje, crkvu sv. Nikole i tvrđavu, pak se, časkao uvijek pjevajući, uputisli u Narodni Dom, da se odmore i okrijepe. Djeco, tko će na Lindar rftka se sredi u povorku. U čas bijahu svi u redu. Jure djeca uza stranu i za čas ugledaše na vrhu brijega lindarsku djecu sa svojim vrijednim učiteljem na čelu. Klicanju, mahanju i pjevanju ni kraj ni konca. Ni sama ne znajući kao prevalaše taj dosta namorni put. Pratio ih je cijeli učiteljski zbor pazinski i nekoji daci gimnazije pazinske. U Lindaru su čekali nekoji profesori i naš kotarski školski nadzornik. U školi se odmorilo i pošteno mlijekom okrijepilo, obišlo oko crkve, pak nizbrdo na kolodvor, gdje je čekalo mnoštvo naroda. Kod gdje je pogledao djecu svak se je divio njihovom veselom raspoloženju i skladnom pjevanju.

Ukrcaismo se u naše vozove, pak pjevajući i klicajući hrvatskom Pazinu uputismo se u Pulu. Ovdje su roditelji dočekali svoju dragu dječicu i s njima se doma uputili.

Ovaj će izlet, koji je u svakom pogledu krasno uspio, ostaviti neizbrisivi trag u dječjem srecu i pameti, pak će se i u odraslijoj dobi njihova misao tim danom rado zabavljati.

Pokrajinska izložba u Kopru.

Sutra 1. svibnja uslijediti će svečano otvorenje pokrajinske »talijanske« izložbe u Kopru. Istaknomo talijanska, jer će na ovoj izložbi, pomoću masnih vladinih potpora, istarska kamora pokušati, da još jednom, pa makar bilo to za posljednji put, zavarava vanjski svijet i da pokaže kako je Istra talijanska pokrajina.

U hrvatskom episkopatu.

Nasljednikom slavnog biskupa Strossmayera bio je ovih dana imenovan Dr. Ivan Krpac, dosadašnji pomoćni biskup u Zagrebu. Hrvatski narod ne može da se veseli, što je na stolicu onog velikana zasjed Dr. Krpac.

Biskupom Senjsko-Modrudiškim bio je imenovan veleč. Roko Vutić. Ovo imenovanje primljeno je među svećenstvom one biskupije osobito simpatijom, pošto je biskup osoba jako omiljena onom svećenstvu i puku.

Ovih dana prosuo se glas, da će se nadbiskup Zadarski preuzv. M. Dvornik, koga Rim i Beč progone, kako je već poznato, jer je živo branio prava našeg jezika u službi Božjoj, odrediti svoga mjesta i svoje časti, te nastaniti na Sušaku. Sve općine Dalmatinske upravisle su na njega spomen pismo, u kojem mu zahvaljuju, radi junačkog njegova držanja u obrani glagoljice, ove svetinje, koju nam namjerješe, kao dragocijenjenu baštinu sveti naši apostoli Ćiril i Metod, te ga uvjeravaju, da je uz njega cijeli narod proti sili i nepravdi. — Govori se, da će njegovim nasljednikom biti imenovan Dr. Vice Pulitić, sadašnji biskup Šibenski.

Vicko Milić.

U prošli petak preminuo je u Spljetu predsjednik suda u miru, bivši načelnik i dugogodišnji zastupnik na dalmatinskom saboru, Vicko Milić.

Blagopokojni Milić bio je jedan od najodulujitijih boraca hrvatske narodne stranke. Rodjen u Spljetu god. 1833., gdje je i svrsto niz nauke. Više škole izučio je u Padovi i Gracu. Nakon svršenih nauka stupi u sudbenu praksu u Dalmaciji. God. 1860. postade pristavom županijskog suda na Rijeci. Kada se je otvorio hrvatski sabor g. 1861. usao je kao gost u sabor, kod god. 1868. vidimo Milića da zaprema razna sudbena mjesta u Hrvatskoj, dok se spomenute godine preseli ponovno u Dalmaciju, i posvetio se sudbenoj struci te g. 1886. postade predsjednik okružnog sudišta u Dubrovniku. God. 1895. izabran je zastupnikom na dalmatinskom saboru. Od god. 1900.—06. obnašao je čast načelnika spljetskoga.

Sa V. Milićem pada u grob živa slika polovice vijeka naše narodne historije, u njemu gubi i hrvatstvo i Dalmacija i Spljet veoma mnogo.

Pokojnik patio je marljivo svaki naš narodni napredak u Istri. Bio je veliki zagovaratelj ideje, da se naši kvarnerski otoci Lošinj, Cres i Krk pripoje Dalmaciji, kojoj da pripadaju i po pravu i po geografskom položaju.

Ovo je pitanje iznio često pred javnost putem novina i u saboru.

Grad Spljet mu je priredio pogreb, koji je bio doličan svojem najodličnijem sinu.

Bosansko-hercegovačka luka.

Poglavica Bosne i Hercegovine general pješaštva Varešanin bio je u Neumu i Hutovu, da razvidi, kako bi se u Neumu mogla podići moderna trgovačka i ratna luka. U tu svrhu vele, da će tamo poći i neki ministri, kao i komisija ratnog ministarstva.

Na pravi put.

»Narodni List« i druge novine javljaju, da je bivši urednik »Il Diritto-Croato« i »Il Pens. slavo« D. A. Jakić odlučio promjeniti svoj život i posvetiti se dušobrižnom životu.

Izborna reforma za Hrvatsku.

Saznaje se, da je zakonska osnova o izbornoj reformi za Hrvatsku i Slavoniju u presidiju vlade dovršena i odaslana kralju na predskankiju.

Dojdući broj »Omnibusa« izaci će u subotu 7. maja.

PARTE ITALIANA.

Provocazioni croate a Pisino.

Non c'è dubbio che il corrispondente da Pisino del locale »Giornaleto« e del »Piccolo« non abbia a vincere alla Esposizione di Capodistria il record nello sviasare ed inventare fatti e nel dir menzogne. La scolarca della scuola croata di Pola fece mercoledì scorso una escursione a Canfanaro e Pisino, soffermandosi in ambidue i luoghi per alcune ore. Accolti ovunque ospitalmente i nostri fanciulli fecero ritorno a Pola la sera stessa, portando impresso nei loro cuoricini mille ricordi ed impressioni di quest' escursione al centro dell'Istria nostra.

Questa visita però non garbò agli italianissimi signorotti di Pazio, che per bocca dei loro corrispondenti sbufarono in parole d'ira contro inermi fanciulli inseguendo nel loro libelli delle corrispondenze piene di ingiurie e bugie.

Non è vero che i ragazzi portavano al petto la bandiera russa, ma all'incontro è vero, che avevano adorni i loro pettucini di un distintivo dai colori della tricolore croata, colla scritta »Pula«.

Delle altre menzogne, di cui sono piene le suaccennate corrispondenze, non vogliamo far caso, sono insinuazioni troppo basse. Soltanto vogliamo osservare ai nostri comprovinciali di nazionalità italiana, che nella scuola croata di Pola non c'è nessuno scolaro, i cui genitori coprono un pubblico impiego, mentre all'incontro sono numerosi gli italianissimi che mandano i loro figli alle scuole tedesche di Pola o Trieste.

Verrà però il giorno, e speriamo non lo sia lontano, quando i croati dell'Istria consoci della loro forza numerica, sapranno imporsi ai loro reggitori, ed esigere perfetta conoscenza della loro lingua da ognuno che voglia occupare un pubblico servizio, ed allora si che avremo spesso occasione di vedere i figli degli italianissimi a rompersi il capo colle regole della grammatica croata e sostituire di sovente alla loro dolce favella del sì, gli accenti robusti e melodiosi della lingua di Kraljević Marco. Speriamo che allora dalla lettura dei canti eroici del popolo croato, gli italianissimi della Regione Giulia impareranno a discernere cosa sia il vero coraggio, e che non si troverà più tra loro chi, al pari del corrispondente da Pisino, osi a millantarsi, d'aver avuto l'intenzione di aggredire un centinaio di fanciulli dai 10 ai 12 anni colpevoli soltanto di esser croati. Simile eroismo, cari compatriotti, nel mondo civile si battezza col vocabolo vigliaccheria.

Una tragi-comedia.

Atto I.

I nostri fratelli in Criato volevano impedire che qui a Pola noi Slavi potessimo vivere. Su tutte le linee ci opponevano baricate. Pagavano con denaro comunale, quindi anche nostro, centinaia di spostati sotto il titolo di impiegati, scrivani, curatori municipali per adoperarli come galoppini in tempi di elezioni e come maz-

ziniani in tempi di manifestazioni. Eccetera, eccetera. E siccome nel besto Regno non esistono molti pistori, e tale industria a Pola era quasi esclusivamente in mani di gente nostra, toh, ecco il co-sato Comune. La cessata Giunta provinciale, medici, avvocati e saltimbanchi, a diventare fra la notte... pistori. E forse fra il giubilo dell'Israel il... Panificio cooperativo. Il Comune e la Provincia assunsero quasi due terzi delle azioni, i patrioti giurarono su Dante di pregare innanzi. Dacci oggi il pane nostro quotidiano... dal Panificio, gli istituti patiti gli diedero, anche senza concorso le forniture e... addio pistoria slave.

Atto II.

Trattasi di assegnare la fornitura di pane pro 1910 all'ospedale provinciale di Pola. Sendosi un tantin cambiati i tempi e le persone, bisognò bandire concorso. Il Panificio offerse il pane bianco a centesimi 44, il bigio a 42. Il pistore Dekleva il bianco a 38, il bigio a 36.

Fra i direttori del Panificio vi sono anche due amministratori dell'Ospedale (che combinazione!). Come si fa, ostrega il vantaggio dell'offerta Dekleva è evidente! Eh, attenderemo, domanderemo consiglio magari a... Enrico Perri.

E si attese: dal dicembre 1909 all'aprile 1910 non si seppe, chi doveva fornire il pane all'Ospedale nel 1910. Intanto se lo prendeva al Panificio, Proteste del Dekleva. Missive al Panificio: «Potete, corpo di Cerere, scendere sotto quei prezzi?». No. Inviti al Dekleva: «Lei andia in mallora, come potra dare il pane a quei prezzi? Ritiri la domanda». Non la ritiro.

Attendiamo ancora. Proteste del Dekleva alla Giunta. Ordine della Giunta di decidere sulla fornitura. Decreto dell'Ospedale, col quale si assegna la fornitura alla pistoria Dekleva. Costernazione nell'Israel.

Atto III.

Quando si fa contratto per 40 vagoni di farina a 44, mentre l'ultimo della farina alla Borsa (settembre 1909) nota 36, non si può dare il pane a meno di 44.

E quando il costoso apparato di gente, che non ha interesse personale alla prosperità dell'azienda, e che del mestiere non s'intende, dirige l'impresa consorziale, mentre la Ditta singola lavora sola e lavora per se, allora è escluso, che il Consorzio possa fare concorrenza alla Ditta singola.

E poi, a proposito, cosa è della denuncia, che l'ingrato prete Alessandro Cauzzi, dottore in fabbricazione di pane, di bambini e di denunce, e che voi collocaste al Panificio come tenitore di libri per rinumerarlo della campagna don zannettina. — sparse alla Procura di Stato per certi «disordini» al Panificio?

Atto IV.

Volete vendere il Panificio? Dai, faranno da cristiani, noi Slavi non siamo vendicativi. Che se non ce lo vendete voi, lo compreremo... all'incanto.

S'è transit gloria mundi!

Un mangiapane.

Nel 1894 el Rizzi diceva al Parlamento, che i Slavi dell'Istria non si sono abili al potere, perchè pistori e contadini. E mi vedo ioveze che el nostro «mangiapane» se intendi e de mitologia e de latin e anca de Borsa e che el scrivi per italian meglio del Jornaletto. Ma quel che mi, povero padre de fameja, rilevo da questo articolo con gran piacere, xè che el pan calerà de prezzo. Allegre, donette mie! (Nota del tipografo.)

Vlastnik i izdavac: Tiskara LAGINJA I. DĐ.

PRODAJE SE gradjevno zemljište, vlastništvo „Družbe sv. Cirila i Metoda“ u via Emo. Za potanje obavijesti popitati se u pisarni Dr. M. Laginje.

VENDESI fondo per fabbrica di proprietà della Società dei ss. Cirillo e Metodio, sito in v. Emo.

Per schiarimenti rivolgersi allo Studio dell'avv. Dr. M. Laginja.

Mali oglasnik.

URARSKI NAUČNIK prima se odmah uz malo plaću. Upitati se u uredništvo. **PRODAJU** se škrijoje (kačuni) u tiskari Laginja i dr., ul. Giulia br. 1.

Trgovcima i raznim gospodarskim društvima na znanje: U našoj „Narodnoj Tiskari Laginja i drug.“ mogu se dobiti razne trgovačke i zapisničke knjige uz jeftinu cianu. 52

Marija Pavčić
Davorin Stacionja
danas vjenčani
Susak *Pula*

Naučnik

za knjigotiskarsku struku prima se u nauk. Isti mora da je svršio dva razreda gimnazije ili realke te navršio 14 god. i potpunoma zdrav. Poblize upute u papirnici Laginja i drug., Pula, ulica Giulia 1.

Dr. L. NOVAK
specialista za porodjaje i ženske bolesti.
Ordinira od 3—4
Via S. Policarpo 1.

POZOR! Novi vinski zakon dobiva se u Narodnoj Tiskari Laginja i drug. - Pula.

H. O. VOGRIČ
KAPELNIK
PULA
Via Barbacani, 5 II.
Podajuje glasovni i pjevanje priglasno!

PEKARNA
LJUDEVIT DEKLEVA
Via Campo Marzio br. 5
PODRUŽNICA
Via Veterani broj 1
Telefona broj 53.

Prodaja
svježeg kruha
3 puta na dan.

BERMA!
Jorge prvi plesni sat u kovnom oklopu... K 9.
Fini kovni sat s lancem... 6.
Pravi srebrni remontoir sat s kamenima i lancem... 11.
Pravi srebrni remontoir sat s kamenima i lancem... 15.
Pravi srebrni remontoir sat za gospodje, s kamenima... 10.
Dvostruki sa 3 srebrna poklopec... 14.
Srebrna Tula Ankora remontoir sat, fini, sa 3 srebrna poklopec... 20.
u plesnom oklopu, sa finim kovinskim brojkama, 15 rubina... 24.
Pravi srebrni Ankora remontoir sat, 3 srebrna poklopec s kamenima... 16.
Zlatni sat za gospodu od K 42, napried... 38.
„Omega“ vrlo tačan sat u srebrnom oklopu... 24.
Pravi 14 kar. zlatni remontoir sat za gospodje... 16.
K 18-20-30... i više... 48.
14 kar. Lorgnon-lancet 100 cm dugi... 48.
00-70-80... i više... 48.
14 kar. zlatni lancet narukvice K 30-38-44-60... 48.
14 karat. zlatni lancet za gospodu K 32-40-50-60-80... 48.
Postoje jamstvo.
ul. Sergia, 21. — K. JORGO - PULA — ul. Sergia, 21.

FILIP BARBALIĆ
PULA - Via Sissano, 3.
Preporuča svoje solidno skladište pokućva.
Dodjite pa ćete se uvjeriti!
Raccomanda il suo grande deposito mobili.
Venite per accertarsene!

PRÄCISIONS-ÜHR
GENÈVE
OMEGA
Imati dobro iznuto topnu uru nije uvijek prieka ozidja. Ipak za one, koji trebaju topnu uru, a to je uz današnje prilike svaki koji praktično živi, ima samo takovu vrijednost, koja je dolet poudana. Bole je za imati uru, nego li takvu koja nosi tačno. D. bra i postavlja ura živa do žite i neugodnosti, ostrela se ležati da se se neupotrebu vrijeme utaman potratiti. Rođica moći će se točno obdržavati.
Ako dade trebate takovu uru, to se u se najbolje preporučuju dobro poznate ure kao: **ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA, MOERIS i ORIGINAL ROSKOFF-PATENT** od zlata, srebra, nikla i oceli imaju uvijek veliki izbor na asialdita
LUDW. MALITZKY nasljednik
EMIL F. UNTERWEGER
Utemeljeno 1897. — PULA, via Sergia 65.
Daje se eventualno i na obročno odplaćivanje. Veliki izbor svih drugih ura svibialca, budi le, briljant i optične stvari, i u treblanje za posla. Pošto dade niman robu, to se drim. cijenila dosta je kod naručbe navesti vrst robe. Uz dobro jamstvo i preporuku našim stvari na izbor.

Nagradna diploma za vlastite proizvode
ANT. DOMINIS
Via Marianna 7 — PULA — Vlastita kuća.
Bogato skladište finog i jeftino maslinovog ulja na malo i veliko te dalmatinskog i istarskog vina na veliko.
Trgovina specerajake i kolonijalne robe te slan h riba, objubljenih među chéimstvom u Puli i okolici.
— PRODAJA NA MALO I VELIKO —
Glavno zertupstvo **LASTILA** za cipele Družbe sv. Cir i Met

Novi
**fotografički
atelier**
ERMINIO MIONI
ulica Sergia 67, III. kat.
Prezima slikanje svakovrstnih skupina u i
izvan ateliera.
Povećava i umanjuje svaku vrst fotografija.
Prezima izradbu fotografija za privjeske
i fotografija razglednica.
Podvorbba brza, cijene umjerene.

Slavenima grada i okolice
preporučamo našu krojačnicu
na
GLAVNOM TRGU, 6
(Piazza Foro Nr. 6)
koja je uvijek snabdivena
najmodernijom robom iz po-
najboljih tvornica sukna česke
i engleske.
Cijene su veoma umjerene,
a poslužba brza i solidna.
Ant. Klement, Pula
krojač.

GIACOMO ZUDICH
PULA
Via Giusuè Carducci, 57.
Najbolje
uredjena trgovina
željezne robe.
Veliko skladište
svakovrstnih
koža.
Najniže cijene.

ZVONIMIR TKALEC
PULA, via Siana, 25.
Glavno zastupstvo poznate
Volanijeve lužine za pranje
rublja.
Cijenike i spote na zahtjev franko.

Koncesionirana mehanička radionica
B. ROBAK - Pula
Via Abbazia broj 25
a od 15. maja u
Via Giulia b o j 5.

Prezima uređenje podpunih kupaonica, praoica
i kšeta, uvadja plinsko i električno svjetlo, vodo-
vode i električne crpke.
Popravlja i preuzimlje namještanje motora na plin
i benzin te sve radnje sasjecajuće u mehaničku
struku. — Nadalje drži **veliko skladište**
lusteri, mrežica i toljaka za plin, električnih zvo-
naca, žarulja itd. itd.
Saobraćaj u hrvatskom, českom, njemačkom
i talijanskom jeziku.
Cijene umjerene.

Pekarna finog peciva
3 put svježije na dan
Matej Dekleva
Via Veterani broj 1
PODRUŽNICA: Via Ospedale broj 7.
Telefona broj 53.
Prodaja finog brašna iz prvih mlinova uz umjerene cijene.

Austrijska
trgovina robe za gospodu i gospodje
„OLD ENGLAND“
(vlastnica ANTONIJA AHNE)
PULA, Via Sergia br. 47.
Rubenine u svakoj cieni, za gospodu i gospodje, vunene robe, ru-
kavica u velikom izboru, toaletne i galanterijske robe, parfema i
sapuna, mahala, bluza za gospodje, dolnjih sukna (Japona) i pre-
gaća, potrebe za odore, kravata za gospodu i gospodje, steznika,
kišobrana, galoša itd. itd.

Ustanovljena 1891.
Istarska Posujilnica u Puli
registrana zadruga na ograničeno jamčenje
Vlastita kuća (Narodni Dom)
Podružnica u Pazinu.
Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu
otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz
4 1/2 0/0
čisto bez ikakvog odbitka.

Najveće i jedino domaće skladište pokućstva
A. Žunić i dr. - Pula
via Giusuè Carducci, 10.
Vlastita brusiona mramora.
Tapetarska radionica.